
Dvě podoby vánočního příběhu

Dvě podoby vánočního příběhu

Dostalo se mi té cti přispět do děkanského blogu. A bylo by asi divné, kdyby děkan teologické fakulty právě o svátcích něco nenapsal.



V Bibli máme dvě podoby vánočního příběhu. Dva evangelisté, Lukáš a Matouš, píší o téže události, ale každý ze svého pohledu a svým charakteristickým způsobem.

S Lukášovou verzí se setkali i ti, kteří ji nikdy nečetli:

„I porodila svého prvorozeného syna, zavinula jej do plenek a položila do jeslí, protože se pro ně nenašlo místo pod střechou. A v té krajině byli pastýři pod širým nebem a v noci se střídali v hlídkách u svého stáda. Náhle při nich stál anděl Páně a sláva Páně se rozzářila kolem nich. Zmocnila se jich veliká bázeň. Anděl jim řekl: „Nebojte se, hle, zvěstuji vám velikou radost, která bude pro všechny lid. Dnes se vám narodil Spasitel, Kristus Pán, v městě Davidově. Toto vám bude znamením: Naleznete děťátko v plenkách, položené do jeslí.“ A hned tu bylo s andělem množství nebeských zástupů a taktο chválili Boha: „Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj mezi lidmi; Bůh v nich má zalíbení.“ (Lk 2,7-14)

Vše je přesně tak, jak to známe z našich lidových betlémů (jenom betlémská hvězda je v nich „půjčená“ od Matouše). Ovšem i tato idylická verze je předkládána zajímavou technikou. Jde vlastně o tři scény: ta hlavní je obyčejná, prostý chlév, kde najdou nouzové útočiště dva lidé bez přístřeší, a tady se jim v poněkud stísněných podmínkách narodí dítě. Nic, co by přesahovalo každodenní zkušenost. Na zcela jiné scéně, na odlehlých pláních, se odehraje jakési andělské zjevení pastýřům, kteří tam hlídají stáda. Třetí, závěrečná scéna obojí propojuje. Do betlémského chléva přicházejí oni obyčejní pastýři a pokoušejí se sdělit, co zažili.

Matoušovo vyprávění je jiné. Samo Ježíšovo narození zmiňuje jen vedlejší větou a hned navazuje příběhem o betlémské hvězdě a mudrcích z Východu, které dobře známe jako tři krále:

„Když se narodil Ježíš v judském Betlémě za dnů krále Heroda, hle, mudrci od východu se objevili v Jeruzalémě a ptali se: „Kde je ten právě narozený král Židů? Viděli jsme na východě jeho hvězdu a přišli jsme se mu poklonit.“ (Mt 2,1-2)

Mudrci ovšem popletou cílovou destinaci a na první pokus hledají nově narozeného krále v Jeruzalémě. Úřadující vládce Herodes nechává povraždit betlémská neviňátka, aby se zbavil možného konkurenta. Ježíš o vlásek unikne. V Matoušově podání jsou to vlastně hned tři pohledy na tu jednu událost: naděje pro vzdělance a intelektuály (a budme velkorysí k tomu, že v jeho verzi je zastupují zrovna mudrci, jejichž aprobace poněkud hraničí s astrologií); znejistění pro politiky a mocné tohoto světa („Když to uslyšel Herodes, znepokojil se a s ním celý Jeruzalém.“ Mt 2,3). A do třetice jsou tam ta povražděná neviňátka. Mluvit o těch je nejtěžší. Nehodí se nám do vánoční idyly. Matoušovi ano. Matouš vlastní poselství docela programově zasazuje do reálného marasmu (nejen) své doby. V jeho chápání ovšem ten příběh přináší naději i jim.

A určitě i nám. Přeji vám pokojné vánoční svátky a naději do příštího roku.